

Planter

Bekæmpelse af akxfusarium i hvede og triticale

Hvis en sprøjtning skal have en rimelig effekt, skal den udføres inden for de cirka otte dage, hvor hveden blomstrer.

Viden om Opdateret 04. juni 2021

Det er kun nødvendigt at bekæmpe akxfusarium under visse betingelser og i et begrænset antal marker. Nedbørsforhold omkring blomstring, jordbearbejdning og forfrugt er de vigtigste parametre, når behovet for at bekæmpe akxfusarium fastlægges. Se hvordan de enkelte faktorer vægter i Dansk risikovurderingsskema for fusariumtoksiner i vinterhvede.

Bekæmpelse af akxfusarium foretages for at reducere indholdet af fusariumtoksiner i kornet. Angrebene af akxfusarium er i Danmark kun i relativ få tilfælde så kraftige, at der er tale om udbyttetab. Et lavere toksinindhold kan kun værdisættes ved dyrkning af hvede til opfodring af egne grise eller ved dyrkning af brødhvede.

Problemet er, at grise er følsomme over for høje toksinniveauer, og i EU er der fastsat grænseværdier for korn til human ernæring, blandt andet brødhvede. Ved salg af brødhvede skal toksinindholdet ligge under de vejledende grænseværdier. I foderkorn er der i dag kun såkaldte vejledende grænseværdier i EU. Se [Monitering af fusariumtoksiner i vinterhvede og andre kornarter i 2013](#) og [Monitering af fusariumtoksiner i hvede 2020](#).

Billede 1. Hveden blomstrer 1-7 dage efter skridning. Et aks blomstrer på 4-5 dage og en mark på ca. 8 dage. Blomstringen begynder midt i akset. På billedet er akset afblomstret midt i akset, og støvknapperne hænger ud.

Billede 2. Småaks angrebet af Fusarium. Enkelte eller flere småaks kan være angrebet.

Forfrugt og reduceret jordbearbejdning

Der ses mest akfusarium ved forfrugt majs samt ved forfrugt hvede/tritcale og samtidig reduceret jordbearbejdning. Jo flere planterester fra forfrugten - jo mere smitstof er der. Er det fugtigt omkring blomstring, kan sprøjtning rettet mod akfusarium være aktuel under disse dyrkningsbetingelser.

Bekæmpelse i tritcale kan også være aktuel under disse betingelser.

Ved pløjning er toksinniveauerne - uanset forfrugt (majs undtaget) - oftest lave, og bekæmpelse af akfusarium anbefales ikke. Af risikovurderingsskemaet (se link ovenfor) fremgår, at der ved forfrugt korn og raps under pløjede betingelser kun er 1-6 procent risiko for overskridelse af grænseværdien for DON.

Nedbør nødvendig

Hyppig nedbør omkring blomstring fremmer angreb. Hvor forfrugten er majs, kan høje toksinniveauer også forekomme uden hyppig nedbør. Forfrugt majs for hvede og tritcale frarådes generelt.

Bliver høsten meget forsinket på grund af hyppig nedbør, kan dette også øge toksinindholdet, men svampesprøjtning har ikke effekt mod denne sene smitte.

Sorter

Alle hvedesorter er mere eller mindre modtagelige for angreb af akfusarium. De fleste sorter er middel modtagelige, mens KWS Firefly og KWS Scimitar er meget modtagelige. Informer og Sheriff er mindst modtagelige. Se tabel 1.

Der er ingen oplysninger om de dyrkede tritcalesorters modtagelighed.

Læs også: Hvedesorternes modtagelighed overfor akfusarium.

Tabel 1. De mest dyrkede sorters modtagelighed for akfusarium (www.sortinfo.dk)

Sort	Procent af hvedeareal i 2021	Modtagelighed (0-3)*
Informer	26,4	1
KWS Extase	14,1	2
Kvium	8,7	2
Heerup	7,9	2
Graham	4,3	2
Momentum	4,1	2
LG Skyscraper	2,7	2
Chevignon	2,6	-
Sheriff	2,4	1

Sort	Procent af hvedeareal i 2021	Modtagelighed (0-3)*
KWS Lili	2,1	2
KWS Scimitar	1,6	3
KWS Zyatt	1,5	2
KWS Firefly	1,5	3
Pondus	1,5	2

* 0 = ikke modtagelig og 3 = meget modtagelig. - = manglende oplysninger.

Bekæmpes på blomstringstidspunktet

For at sprøjtning skal have en rimelig effekt, skal den udføres i løbet af de ca. 8 dage, hvor hveden blomstrer. Det er derfor nødvendigt at udføre en delt aksbeskyttelse, hvor sidste behandling trækkes til under blomstringen i vækststadium 65. Hvis der bliver for langt mellem de to behandlinger, må der i stedet udføres en ekstra behandling under blomstringen. Vær opmærksom på, at småaksene er afblomstrede, når støvknapperne hænger ud.

Lykkes det ikke at få bekæmpet omkring blomstring, droppes behandlingen, da effekten så vil blive for dårlig.

Valg af midler

Hvede: ved forfrugt hvede og samtidig reduceret jordbearbejdning kan der foruden hvedebladplet og Septoria være behov for at bekæmpe aksfusarium. I **Svampebekæmpelse i vinterhvede med forfrugt hvede og samtidig reduceret jordbearbejdning** er også angivet løsningsforslag mod aksfusarium ved svampebekæmpelse under disse dyrkningsforhold.

Vær opmærksom på, at Propulse senest må anvendes i vækststadium 61 (begyndende blomstring) og er derfor ikke så velegnet til denne opgave.

En ekstra effekt mod aksfusarium kan evt. opnås ved tilsætning af ekstra Orius Max, som er det billigste middel med effekt mod Fusarium.

Jo højere dosis - jo bedre effekt mod aksfusarium og dermed toksinindholdet. I Landsforsøg er toksinindholdet blevet reduceret med 35-50 procent ved brug af 50-75 procent dosis af midler med effekt.

Triticale: i triticale kan mod aksfusarium anvendes 0,6 l Orius Max 200 EW, 0,5 l Folicur Xpert (maks. 2 gange pr. sæson, min. 14 dage mellem behandlinger og maks. 1,0 l pr. sæson), 0,5 l Prosaro (maks. 2 gange pr. sæson, min. 14 dage mellem behandlinger), 0,4 l Proline (maks. 2 gange pr. sæson), 0,5 l Proline Xpert (maks. 2 gange pr. sæson, min. 14 dage mellem behandlinger) eller 0,5 l Juventus (maks. 2 gange pr. sæson). Proline/Proline Xpert og Juventus har kun moderat effekt mod rust, hvorfor de øvrige nævnte midler foretrækkes, hvis sorten er modtagelig for gulrust.

Vær opmærksom på triazolreglerne i triticale. Se nærmere i Nye restriktioner i brugen af triazol-svampemidler.

Emneord

Bekæmpelse

Hvede

Svampebekæmpelse

+1

Publiceret: 11. maj 2020
Opdateret: 04. juni 2021

Ghita Cordsen Nielsen

Landskonsulent, Planteværn

SEGES

gcn@seges.dk

+45 8740 5439

Støttet af

Promilleafgiftsfonden for landbrug

Landbrug & Fødevarer F.m.b.A. SEGES

Agro Food Park 15

8200 Aarhus N

Tlf. 87 40 50 00

Fax. 87 40 50 10

Email info@seges.dk

